NORAKSTS

Lieta Nr.A42472008;
A-2144-09/09

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2009.gada 11.septembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Lolita Andersone,

atklātā tiesas sēdē izskatīja *U.S.* pieteikumu par Madonas rajona policijas pārvaldes Kārtības policijas biroja priekšnieka 2007.gada 10.decembra lēmuma Nr.14 atcelšanu.

Aprakstošā daļa.

[1] 2007.gada 10.decembrī Madonas rajona policijas pārvaldes Kārtības policijas biroja (turpmāk – Policija) priekšnieks pieņēma lēmumu Nr.14 (turpmāk – Lēmums). Ar Lēmumu atstāts negrozīts Policijas 3.nodaļas jaunākā inspektora 2007.gada 23.oktobrī sastādītais administratīvā pārkāpuma protokols un lēmums Nr.PB363957, ar kuru *U.S.* saukts pie administratīvās atbildības pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 149.^{24} panta devītās daļas, piemērojot naudas sodu Ls 20 apmērā.

Lēmums ir pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[1.1] LAPK 149.^{24}panta devītajā daļā nav minēts aizmugures numura zīmes apgaismojuma lukturu skaits, tādēļ šī norma ir piemērojama gan automašīnām ar vienu lukturi (spuldzi) aizmugures numura zīmes apgaismošanai, gan automašīnām ar vairākiem lukturiem (spuldzēm) aizmugures numura apgaismojumam.

[1.2] Administratīvā pārkāpuma vietā *U.S.* bija iespēja samainīt bojāto spuldzi, novērst likumpārkāpumu, bet viņš to neizdarīja, parakstot administratīvo pārkāpuma protokolu un lēmumu, aizbrauca, turpinot pārkāpt ceļu satiksmes noteikumu 238.1.4.punktu. Ceļu satiksmes noteikumos ir minēts rekomendējoša rakstura ieteikums – rūpējies par to, lai automobilī vienmēr atrastos rezerves spuldzes un drošinātāji.

[1.3] Vienlīdzības princips nozīmē, ka visiem dažādu transportlīdzekļu vadītājiem ir vienādi jāatbild par vienādiem pārkāpumiem.

[1.4] Atzīme, ka ir bijuši atbildību pastiprinoši apstākļi, tika izdarīta kļūdaini. Turklāt LAPK 149.^{24}panta devītajā daļā paredzēta tikai viena konkrēta sankcija – 20 lati un līdz ar to nav nozīmes ne atbildību pastiprinošiem, ne mīkstinošiem apstākļiem.

[1.5] Ir noskaidroti LAPK 272.pantā minētie apstākļi un *U.S.* izdarītā administratīvā pārkāpuma fakts ir konstatēts, kā arī pierādīts ar administratīvā pārkāpuma protokolu un lēmumu, ar policijas darbinieka liecībām.

[2] 2008.gada 6.februārī Administratīvajā rajona tiesā ierosināta administratīvā lieta pēc *U.S.*(turpmāk arī – pieteicējs) pieteikuma par Madonas rajona policijas pārvaldes Kārtības policijas biroja priekšnieka 2007.gada 10.decembra lēmuma Nr.14 atcelšanu.

Pieteikums pamatots ar šādiem argumentiem.

[2.1] *U.S.* piederošajam FORD ESCORT modelim ir tikai viens numura apgaismojuma lukturis ar vienu lampiņu, kas, uzsākot braukšanu Madonā konkrētajā datumā un laikā (apmēram ap plkst.23.05), dega, ko var apliecināt pasažieris.

[2.2] Automašīnas FORD ESCORT modelis nav aprīkots ar iekšējo kontroli attiecībā uz to, vai braukšanas laikā lampiņa deg, līdz ar to braucot praktiski nav iespējams kontrolēt numura zīmes apgaismojumu.

[2.3] Saskaņā ar LAPK 9.pantu par administratīvo pārkāpumu atzīstama prettiesiska, vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība. *U.S.* rīcība, uzsākot vadīt automašīnu, kurai dega numura apgaismojuma luktura lampiņa, nav atzīstama par prettiesisku vai vainojamu rīcību. Nevar uzskatīt, ka *U.S.* pārkāpumu varētu izdarīt aiz neuzmanības, jo, atbilstoši LAPK 11.pantam, administratīvais pārkāpums atzīstams par izdarītu aiz neuzmanības, ja persona, kas to izdarījusi, ir paredzējusi savas darbības vai bezdarbības kaitīgo seku iestāšanās iespēju, bet vieglprātīgi pieļāvusi, ka tās varēs novērst, vai arī nav paredzējusi šādu seku iestāšanās iespēju, kaut gan tai vajadzēja un tā varēja tās paredzēt. Vadot automašīnu, nevar paredzēt, kurā brīdī beigs darboties vienīgā luktura vienīgā lampiņa. Tā kā *U.S.* piederošās automašīnas FORD ESCORT modelis nav aprīkots ar iekšējo kontroli attiecībā uz to, vai braukšanas laikā vienīgā lampiņa deg, un braucot nav iespējams kontrolēt numura zīmes apgaismojumu, tad nevar iestāties atbildība pēc LAPK 149^{24}.panta devītās daļas.

[2.4] Piemērojot likuma gramatiskās interpretācijas metodi, LAPK 149^{24}.panta devītajā daļā paredzētais pārkāpums iestājas pie nosacījuma, ja numura zīme tiek apgaismota ar vairākiem lukturiem, no kuriem neviens nedeg. Pretējā gadījumā likumdevējam būtu jāparedz, ka administratīvā atbildība iestājas „par neapgaismotu numura zīmi". Attiecinot minēto pārkāpumu uz pieteicēju, tiek pārkāpts Administratīvā procesa likuma 6.pantā noteiktais vienlīdzības princips, salīdzinot ar citiem transporta līdzekļu vadītājiem, kuru vadītie transporta līdzekļi ir aprīkoti ar vairākiem numura apgaismojuma lukturiem un kuriem atbildība iestājas tikai tad, ja nedeg neviens no lukturiem, jo degot kādam no lukturiem, numura zīme tomēr tiek apgaismota. Pieteicējam piederošās automašīnas piedalīšanos ceļu satiksmē ir akceptējušas Latvijas valsts institūcijas.

[2.5] Madonas rajona policijas pārvalde, pieņemot lēmumu, ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 14^{1}.pantā paredzēto procesuālā taisnīguma principu, jo pirms sūdzības izskatīšanas 2007.gada 20.novembrī ir uzklausījusi tikai inspektoru *J.M.* Pieteicējam par sūdzības izskatīšanu paziņots netika. Līdz ar to lēmumā ir kļūdaini norādīts, ka pieteicējam „pārkāpuma vietā bijusi iespēja samanīt bojāto spuldzi, novērst likumpārkāpumu, bet pieteicējs to nav

izdarījis, parakstot protokolu un lēmumu, aizbraucis, turpinot pārkāpt ceļu satiksmes noteikumu 238.1.4. punktu". Par šādiem apstākļiem nav dienesta ziņojumā rakstījis inspektors *J.M.,* un līdz ar to minētie secinājumi nav balstīti uz faktiem (pierādījumiem), kas minēti Lēmuma konstatējošajā daļā un vērtējami kā LAPK 243.panta pārkāpums. Kā likumam neatbilstoša vērtējama arī norāde secinājumu daļā par to, ka pieteicējam bija jārūpējas par to, lai automobilī vienmēr atrastos rezerves spuldzes un drošinātāji, jo šādu prasību neparedz Ministru kabineta 2004.gada 29.jūnija noteikumi Nr.571 „Ceļu satiksmes noteikumi" (turpmāk – CSN). Minēto noteikumu 240.punkts atļauj pieteicējam braukt uz stāvvietu, ieslēdzot avārijas gaismas signalizāciju, ko pieteicējs arī izdarīja. Bez tam, lai samainītu izdegušas spuldzes vai drošinātājus diennakts tumšajā laikā uz ceļa ir nepieciešams apgaismojums, instrumenti un speciālas zināšanas. Veicot šādas manipulācijas uz ceļa nomales diennakts tumšajā laikā, tiktu būtiski apdraudēta satiksmes drošība. Turpretī braukšana ar neapgaismotu numura zīmi ceļu satiksmei praktiski nekādu apdraudējumu nerada.

[3] Policija rakstiskajā paskaidrojumā prasību neatzīst, pamatojot to ar Lēmumā minētajiem argumentiem un papildus norādot šādus argumentus.

[3.1] Administratīvā pārkāpuma protokola veidlapā ir paredzēta vieta īsam paskaidrojumam. Ja *U.S.* būtu izteicis vēlēšanos sniegt plašāku paskaidrojumu, policijas darbinieks būtu viņam izsniedzis atsevišķu paskaidrojuma veidlapu vai arī policists pats būtu pierakstījis viņa paskaidrojumu. Turpat administratīvā pārkāpuma protokola veidlapā ir pietiekami vietas, lai izteiktu arī iebildumus. Apskatot administratīvā pārkāpuma protokola PB 363957 veidlapu, nav redzams, ka *U.S.* nebūtu piekritis protokola saturam vai izteicis iebildumus par inspektora pieņemto lēmumu.

[3.2] Normatīvajos aktos nav noteikts, cik numura zīmes apgaismojuma lukturiem ir jābūt automašīnai, bet ir noteikts, ka ir noticis administratīvais pārkāpums, ja diennakts tumšajā laikā numura zīme nav apgaismota.

[3.3] Kritiski vērtējams *U.S.* apgalvojums, ka automašīnas pasažieris tieši tajā vakarā un tieši pirms izbraukšanas no mājām varētu būt pievērsis uzmanību tam, vai numura zīmes apgaismojums deg vai nedeg. Tā kā *U.S.* ir norādījis, ka šis cilvēks bija aizmirsis mobilo telefonu un steidzās tam pakaļ, lai neaizkavētu pārējos braucējus, tad šis cilvēks drīzāk bija vairāk aizņemts ar domām par sava mobilā telefona aizmiršanu, nevis par to, vai automašīnas vadītājs ir vai nav nodrošinājis numura zīmes apgaismojumu.

[3.4] Policija atļauj autovadītājam turpināt ceļu uz stāvvietu ar avārijas gaismu, lai tas neturpinātu pārkāpt noteikumus, ja tas uz vietas nevar nomainīt izdegušo spuldzīti. Taču pārkāpums jau bija noticis, un līdz ar to ir uzskatāms, ka *U.S.* piemērotais sods ir uzlikts pamatoti. *U.S.* apgalvojums par to, ka braukšana ar neapgaismotu numura zīmi ceļu satiksmei praktiski nekādu apdraudējumu nerada, ir strīdīgs. Ja likumdevējs tādu nodarījumu atzīst par sodāmu, tad drīzāk braukšana bez numura zīmes apgaismojuma tumšajā diennakts laikā tomēr rada apdraudējumu ceļu satiksmes drošībai.

[3.5] *U.S.* nepareizi interpretē Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa 149[24].panta devīto daļu, kur viennozīmīgi teikts, ka par braukšanu diennakts tumšajā laikā vai nepietiekamas redzamības apstākļos ar transportlīdzekli, kuram nedeg neviens no numura zīmes apgaismojuma lukturiem, uzliek naudas sodu transporta līdzekļa vadītājam divdesmit latu apmērā. Vārds „neviens" ir attiecināms uz tādām automašīnām, kurām ir viens numura zīmes apgaismes lukturis, jo normā nav noteikts, cik numura zīmes apgaismes lukturiem jābūt un cik no tiem var degt vai nedegt. Tātad arī tad, ja nedeg vienīgais automašīnas konstrukcijā paredzētais numura zīmes apgaismes lukturis, tad ir uzskatāms, ka šai automašīnai nedeg neviens no numura zīmes apgaismes lukturiem. Termins „neviens" iekļauj arī skaitli viens.

[3.6] *U.S.* norādījis, ka viņam piederošās automašīnas piedalīšanos ceļu satiksmē ir akceptējušas Latvijas valsts institūcijas (automašīnas reģistrācija, tehniskā apskate). Tas ir noticis, kad automašīna ir bijusi tehniskā kārtībā un tai ir degušas visas nepieciešamās apgaismes spuldzes. Savukārt 2007.gada 23.oktobrī plkst.23:15 numura apgaismojuma spuldze, *U.S.* automašīnu FORD ESCORT */reģistrācijas numurs/* uz autoceļa Madona-Lazdona, nav degusi, ko nenoliedz arī pats *U.S.* un Policijas pārstāvis uz tiesas sēdi nebija ieradušies. *U.S.* un Policijai 2009.gada 10.jūnijā nosūtītas pavēstes ar informāciju par tiesas sēdes norises laiku un vietu. 2009.gada 10.jūlijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *U.S.* iesniegums, kurā viņš lūdz tiesu izskatīt lietu bez viņa klātbūtnes. Tiesa konstatēja, ka nepastāv Administratīvā procesa likuma 268.pantā minētie pamati tiesas sēdes atlikšanai. Tiesa konstatēja, ka nepastāv arī Administratīvā procesa likuma 269.pantā paredzētie apstākļi, un nolēma lietu skatīt pēc būtības bez procesa dalībnieku klātbūtnes.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi pierādījumus to kopsakarībā, atzīst, ka pieteikums ir apmierināms.

[6] No lietas materiāliem tiesa konstatē šādus faktiskos apstākļus.

[6.1] 2007.gada 23.oktobrī Policijas jaunākais inspektors *J.M.* sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu un lēmumu Nr.PB363957. Dokumentā norādīts, ka *U.S.* 2007.gada 23.oktobrī plkst. 23:15 vadīja automašīnu FORD Escort ar valsts numura zīmi */reģistrācijas numurs/* Madonas rajonā pa autoceļu Madona-Lazdona Lazdonas virzienā un automašīnai nedeg neviens no numura zīmes apgaismojuma lukturiem diennakts tumšajā laikā. Tādējādi ir izdarīts LAPK 149.[24]panta devītajā daļā paredzētais pārkāpums. Ar lēmumu *U.S.* uzlikts naudas sods divdesmit latu apmērā *(lietas 39.lapa)*.

[6.2] 2007.gada 10.decembrī Policijas priekšnieks pieņēma Lēmumu. Ar Lēmumu atstāts negrozīts Policijas jaunākā inspektora 2007.gada 23.oktobrī sastādītais administratīvā pārkāpuma protokols un lēmums Nr.PB363957 *(lietas 32.-36.lapa)*.

[7] Lietā nav strīda par to, ka *U.S.* 2007.gada 23.oktobrī vadīja automašīnu FORD Escort ar valsts numura zīmi */reģistrācijas numurs/*, kurai

nebija apgaismota numura zīme. Taču lietā ir strīds par to, vai tādējādi ir izdarīts LAPK 149.[24]panta devītajā daļā paredzētais pārkāpums.

[8] LAPK 149.[24]panta devītā daļa paredz, ka par braukšanu diennakts tumšajā laikā vai nepietiekamas redzamības apstākļos ar transportlīdzekli, kuram nedeg neviens no numura zīmes apgaismojuma lukturiem, uzliek naudas sodu transportlīdzekļa vadītājam divdesmit latu apmērā.

[8.1] *U.S.* uzskata, ka šī norma ir piemērojama tikai tad, ja automašīnas numura zīme tiek apgaismota ar vairākiem lukturiem, no kuriem neviens nedeg. Taču viņa automašīnai ir tikai viens numura zīmes apgaismojuma lukturis ar vienu lampiņu. Piemērojot LAPK 149.[24]panta devīto daļu, šādā gadījumā, tiekot pārkāpts vienlīdzības princips. Turklāt, uzsākot braukšanu, numura zīme esot bijusi apgaismota. *U.S.* automašīna neesot arī aprīkota ar iekšējo kontroles sistēmu, kas uzrādītu, ka numura zīmes apgaismojuma lukturis vairs nedeg, līdz ar to braucot praktiski nav iespējams kontrolēt numura zīmes apgaismojumu.

Tiesas ieskatā nav pamatots *U.S.* viedoklis, ka LAPK 149.[24]panta devītā daļa piemērojama tikai tad, ja automašīnas numura zīme tiek apgaismota ar vairākiem lukturiem, no kuriem neviens nedeg. Tiesa par pamatotu atzīst Policijas viedokli, ka LAPK 149.[24]panta devītajā daļā ietvertie vārdi „nedeg neviens no numura zīmes apgaismojuma lukturiem" attiecas arī uz situāciju, kad transportlīdzeklim ir tikai viens numura zīmes apgaismojuma lukturis un tas nedeg. Pirmkārt, šāda normas gramatiskā interpretācija ir iespējama, jo vārdi „nedeg neviens no numura zīmes apgaismojuma lukturiem" ietver arī situāciju, kad nedeg vienīgais lukturis. Otrkārt, ir jāņem vērā Ministru kabineta 2004.gada 29.jūnija noteikumu Nr.571 „Ceļu satiksmes noteikumi" 175.1.punkts, kurš noteic, ka, braucot diennakts tumšajā laikā, mehāniskajiem transportlīdzekļiem jābūt iedegtam numura zīmes apgaismojumam. Šīs normas mērķis ir nodrošināt to, lai transportlīdzeklis arī diennakts tumšajā laikā būtu identificējams. Līdz ar to vadītājam ir noteikts pienākums gādāt, lai numura zīme būtu apgaismota neatkarīgi no tā, ar cik numura zīmes apgaismojuma lukturiem transportlīdzeklis ir aprīkots. Ja nedeg transportlīdzekļa vienīgais numura zīmes apgaismojuma lukturis, tad vadītājs nav nodrošinājis to, lai numura zīme būtu apgaismota, un transportlīdzeklis būtu identificējams diennakts tumšajā laikā. Līdz ar to LAPK 149.[24]panta devītā daļa ir piemērojama visos gadījumos, kad numura zīme nav apgaismota.

[8.2] Tiesas ieskatā nav pamatots arī *U.S.* viedoklis, ka, piemērojot viņam LAPK 149.[24]panta devīto daļu, būtu pārkāpts vienlīdzības princips. Administratīvā procesa likuma 6.pantā skaidrots, ka vienlīdzības princips nozīmē to, ka, pastāvot vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem, iestāde un tiesa pieņem vienādus lēmumus (pastāvot atšķirīgiem faktiskajiem vai tiesiskajiem lietas apstākļiem, — atšķirīgus lēmumus) neatkarīgi no administratīvā procesa dalībnieku dzimuma, vecuma, rases, ādas krāsas, valodas, reliģiskās pārliecības, politiskajiem vai citiem uzskatiem, sociālās izcelšanās, tautības, izglītības, sociālā un mantiskā stāvokļa, nodarbošanās veida un citiem apstākļiem. Tiesa jau norādīja, ka LAPK 149.[24]panta devītā daļa ir piemērojama visos gadījumos, kad numura zīme nav apgaismota neatkarīgi no

numura zīmes apgaismojuma lukturu skaita. Līdz ar to vienlīdzības princips ir ievērots, ja LAPK 149.[24]panta devītā daļa tiek piemērota visiem, kam nedeg neviens no numura zīmes apgaismojuma lukturiem un līdz ar to nav nodrošināts numura zīmes apgaismojums. Tiesa konstatē, ka lietā nav pierādījumu, kas liecinātu, ka Policija būtu rīkojusies pretēji iepriekš minētajam. *U.S.* ir saukts pie administratīvās atbildības par braukšanu diennakts tumšajā laikā ar transportlīdzekli, kuram nedeg neviens no numura zīmes apgaismojuma lukturiem un līdz ar to nav nodrošināts numura zīmes apgaismojums.

[8.3] Turklāt Ministru kabineta 2004.gada 29.jūnija noteikumu Nr.571 „Ceļu satiksmes noteikumi" 38.2.punktā noteikts, ka transportlīdzekļa vadītājam ir pienākums ne tikai pirms izbraukšanas pārbaudīt, vai transportlīdzeklis ir tehniskā kārtībā, bet arī ceļā uzraudzīt transportlīdzekļa tehnisko stāvokli. Līdz ar to tiesa atzīst, ka Policija pamatoti ir konstatējusi, ka *U.S.* ir izdarījis LAPK 149.[24]panta devītajā daļā paredzēto pārkāpumu.

[9] Taču LAPK 21.panta pirmā daļa noteic, ka institūcija (amatpersona), kas pilnvarota izlemt lietu, var atbrīvot pārkāpēju no administratīvās atbildības un aprobežoties ar mutvārdu aizrādījumu, ja izdarītais administratīvais pārkāpums ir maznozīmīgs. Savukārt šī panta otrajā daļā skaidrots, ka ceļu satiksmē izdarīto administratīvo pārkāpumu, ja par to paredzētais naudas sods nepārsniedz trīsdesmit latus un ja šis pārkāpums nav radījis draudus citiem ceļu satiksmes dalībniekiem vai viņu mantai, var atzīt par maznozīmīgu. Tiesa konstatē, ka par LAPK 149.[24]panta devītajā daļā noteikto pārkāpumu paredzēts naudas sods divdesmit latu apmērā. Ne Policijas jaunākā inspektora 2007.gada 23.oktobrī sastādītajā administratīvā pārkāpuma protokolā un lēmumā Nr.PB363957, ne arī Lēmumā nav konstatēts, ka šis pārkāpums būtu radījis draudus citiem ceļu satiksmes dalībniekiem vai viņu mantai. Izvērtējot Policijas jaunākā inspektora 2007.gada 23.oktobrī sastādītajā administratīvā pārkāpuma protokolā un lēmumā Nr.PB363957 un Lēmumā aprakstītos pārkāpuma apstākļus, arī tiesa nekonstatē, ka *U.S.* izdarītais pārkāpums būtu radījis draudus citiem ceļu satiksmes dalībniekiem vai viņu mantai. Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka *U.S.* izdarītais pārkāpums ir maznozīmīgs. Līdz ar to tiesa atbrīvo pārkāpēju no administratīvās atbildības, aprobežojoties ar mutvārdu aizrādījumu.

[10] Tā kā tiesa ir atbrīvojusi pārkāpēju no administratīvās atbildības, aprobežojoties ar mutvārdu aizrādījumu, tad, pamatojoties uz LAPK 286.panta pirmās daļas 3.punktu, tiesa atceļ Lēmumu un izbeidz lietu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251., 253. un 289.-291.pantu un Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 21.panta pirmo daļu un 286.panta pirmās daļas 3.punktu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

apmierināt *U.S.* pieteikumu.

Atcelt Madonas rajona policijas pārvaldes Kārtības policijas biroja priekšnieka 2007.gada 10.decembra lēmumu Nr.14 ar tā pieņemšanas dienu un izbeigt lietu, izsakot *U.S.* mutvārdu aizrādījumu.

Tiesas spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2009.gada 11.septembrī.

Tiesnese (parak sts) L.Andersone

N

ORAKSTS PAREIZS

Tiesnese _____ L.Andersone

Administratīvā rajona tiesa

Rīgā, 2009.gada 11.septembrī.